

Valsts sāk uzraudzīt būvniecību

No 1. jūlija jaunizveidotajam Būvniecības valsts kontroles birojam būs jāpieņem ekspluatācijā tās ēkas un pārbūves, kurās uzturēsies vairāk par simt cilvēkiem, kā arī tās, kuru pasūtītājs ir pašvaldība un kuru pasūtījuma līgumcena pārsniedz 1,5 miljonus eiro – šogad ap divsimt ēku. Kā tas notiks, Būvniecības valsts kontroles biroja direktoru PĒTERI DRUKĀI iztaujāja "LA" žurnālists Ivars Bušmanis un Zigfrīds Dziedulis.

– Cik tālu esat tikusi, veidojot jauno valsts uzraudzības iestādi? Strādāt?

P. Drukāis: – Protams! Jāatzīst, biroja veidošana sākumā ķēras. Pirmie biroja sāka strādāt juristi, kuru pienākums ir iesniegumu un sūdzību izskatīšana. Janvāra pirmajās dienās viņiem pievienojās pirmie četri būvinspektori, kuriem nebija ne īsta vadītāja, ne izpratnes, kas jādara un ar ko būtu jāsāk. Dažiem likās, ka esam būvvalde – līdzīga tām, kuras jau izveidotas pašvaldībās, – un ka mums būtu jāuzņemam būvvalžu pienākumi. Janvāra vidū, kad pats sāku strādāt biroja, darbā jau bija pieņemti 12 darbinieki, tostarp pieminētie četri būvinspektori, biroja administrators, lietvede un juristi.

– Vai ir labi, ka priekšnieks sāk darbu, kad jau priekšā citu pieņemtie darbinieki?

– Protams, biroja veidošana varēja notikt arī citādi. Bet varēja būt vēl trakāk, ja priekšā jau būtu 62 darbinieki – tieši tik, cik biroja pavisam paredzēts. Piebildīšu, ka neviens no pirmās manis darbā pieņemtajiem darbiniekiem nav atlaists. Tāpat par viņu kompetenci nav šaubu.

– Kādi būs biroja pienākumi?

– Likumā pienākumi ir noteikti. Tomēr joprojām ir daudz neskaidribu un neatbilstību praktisku jautājumu.

Likumā, piemēram, ir noteikts, ka no 1. jūlija birojam jākontrolē būvdarbi un jāpieņem būves ekspluatācijā. Taču nav skaidrs, vai tam jāpieņem ekspluatācijā tāda būve, kuras būvniecības gaitu tas nav uzraudzījis. No vienas puses, tas ir pretrunā ar likuma būtību, tomēr nekādas pārejas noteikumus šajā sakarā likumdevējs nav noteicis. Tāpat biroja pienākums no šā gada 1. janvāra ietilpst publisku ēku ekspluatācijas kontrole, ja tajās paredzēts uzturēties 100 cilvēkiem. Tomēr Latvijā nav neviena normatīva, kā noteikt šādas ēkas. Un kāpēc gan ēkas īpašniekam būtu jāizziņo no Būvniecības likuma viņa pienākumi, ja viņš neko ēkā nevēlas pārbūvēt?

– Aizēj tur – nezin kur, atnes to – nezin ko?

– Jā, pašlaik mūsu rīcības brīvība patiešām ir pietiekami plaša. Ekspluatācijas kontrolei, piemēram, vispār nav normatīvu. Tāpat ar likumu saistītajos jau izdota-

jos normatīvajos dokumentos ir daudz neskaidribu. Piemēram, likumā ir noteikts biroja pienākums – būvprojektu un būvju ekspertīzu organizēšana. Bet, ko nozīmē organizēt, par to ir visdažādākās versijas – sākot ar ekspertīzu izpildi, pasūtīšanu, izvēli utt. Mēs šo organizēšanu saistām kopā ar būvprojektu sertifikāciju, kas ir noteikta citā likuma pantā, citādi nav skaidrs, ar ko nodarbosies eksperti un ar ko birojs.

– Ko šajā pusgadā tomēr izdevies paveikt?

– Par spīti neskaidribām, manuprāt, diezgan veiksmīgi esam sākuši ēku ekspluatācijas kontroli. Pirmo sabiedrisko celtni apsekošanu Rīgā un citās lielākajās pilsētās sākām tikai aprīlī, paredzot līdz jūnijam beigām apsekot ap 600, bet līdz gada beigām – ap 2000 ēku. Agrāk nesākām, tāpēc ka gada pirmie mēneši pagāja, izstrādājot pārbaudes kārtību un saskaņojot kritērijus, lai tie nepārkāptos ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Valsts vides dienesta vai vēl kādu valsts iestāžu veiktajām pārbaudēm. Savu atzinumu balstām uz četriem vērtējumiem: ēkas ekspluatācijā viss kārtībā; nav kārtībā, bet ēku var turpināt izmantot, novērot atklātos trūkumus ilgākā laika periodā; nav kārtībā, un ēkas izmantošana iespējama ar nosacījumiem; ēkas ekspluatācija jāpārtrauc līdz trūkumu novēršanai.

– Vai aizvadītajos sešos mēnešos esat atklājuši kādus nopietnus pārkāpumus, piemēram, ka tūlīt iebrauks vēl kādas sabiedriskas celtnes jumts?

– Pārbaudēs esam atklājuši dažāda veida neatbilstības ēku ekspluatācijas noteikumiem. Tomēr stāvoklis ir iepriecinošs, nekā sākotnēji tika uzskatīts. Sākumā būvinspektori sprieda, ka pārkāpumus atklās vai katrā piektajā ēkā. Bet pārbaudu rezultāti liecina, ka caurmērā tikai aptuveni desmit procentiem apseko to ēku ir ne-

Ja valsts atjaunojusi Būvniecības valsts kontroles biroju, tad tai jārikojas tā, lai šo viedokli respektē visas par pārkāpumu atbildīgās personas. Pašlaik instrumenti, kā sodīt pārkāpējus, birojam vēl nav piešķirti.

IVARA BUŠMANA FOTO

Pēteris Drukāis: "Nevajadzētu gan iedomāties, ka ar valsts uzraudzības biroja izveidošanu viss būs kārtībā. Tā nebūs! Joprojām, piemēram, nav atbildes uz jautājumu, kurš ir kopumā atbildīgais par kāda būvobjekta būvniecību. Pasūtītājs vai būvnieks? Ģenerāluzņēmējs vai apakšuzņēmējs?"

atbilstības to ekspluatācijas noteikumiem.

– Kādas ir visraksturīgākās neatbilstības?

– Piemēram, pašā Rīgas centrā, Merķeļa ielā, kādai ēkai metāla kāpnes starp stāviem neatbilda tām paredzētajai slodzei, kāpņu laiduma nolietojums ir tāds, ka apdraudēja ēkas apmeklētāju drošību. Tāpēc, protams, ēkas ekspluatācija nav jāpārtrauc. Bet jāpārtrauc šo kāpņu izmantošana, lai netiktu ievainoti cilvēki.

Dažās apsekotajās ēkās esam atklājuši ugunsdrošības pārkāpumus. Valsts ugunsdrošības un glābšanas dienests agrāk gan ir aizrādījis ēkas īpašniekam. Bet viņš neliekas ne zinīs.

Tāpat pārbaudēs esam atklājuši, ka nav nodrošināta pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Šis trūkums diemžēl ir viens no biežāk sastopamajiem sabiedriskajām ēkām.

Es uzskatu, ka informācijai par visām ēkām, kurās birojs atklājis kādas nepilnības vai neatbilstības, jābūt publiski pieejamai biroja mājas lapā. Pašlaik ar šo publiskošanu kavējamies, jo veidojam attiecīgu sistēmu.

– Cik ilga laikā īpašniekam jānovērs būvinspektora atklātie trūkumi?

– Viena līdz triju mēnešu laikā – atkarībā no trūkuma novēršanas sarežģītības.

– Kas viņam draud, ja neliekas ne zinīs?

– Nevienam īpašniekam vēl nav pienākums pēdējā dienu būvinspektora atklāto trūkumu novērst. Ja noteiktajā laikā tie tomēr netiks novērsti, tad pats lielākais sods, kas viņam varētu draudēt, – būs jāpārtrauc

ēkas ekspluatācija. Jāatzīst, jau esam saskārušies ar citu problēmu – mūsu būvinspektoros īpašnieki neieļauj ēkā. Turklāt nēlāz nevis tie, kuri par biroja izveidošanu vēl neko nav dzirdējuši, bet tie, kuri ļoti labi zina, kas mēs esam un ko gribam. Viens tāds sabiedriskas ēkas īpašnieks, kurš ar mums nostājies uz kara takas, ir Liepājā. Visticamāk, tāpēc ka ir saņemta sūdzība par to, ka ēkā veikta nelikumīga būvniecība. Kā zināms, likumā noteikts, ka ikviens iedzīvotājs var sūdzēties par ekspluatācijas pārkāpumiem jebkurā ēkā, arī tad, kas neietilpst mūsu pārbaudāmo lokā.

– Nesen vairāki rīdzinieki, Ierīku ielas namu iedzīvotāji, mums žēlojās, ka Rīgas dome pieļāvusi jaunu daudzstāvu ēku būvniecību tuvu viņu namam, kas tādējādi pasliktina viņu dzīves apstākļus – aizsedz sauli, apgrūtina automašīnu novietojumu pie namiem un daudz ko citu. Vai viņi var vērsties pie jums birojā?

– Jā, var. Bet mēs nevaram atceļt kādas pašvaldības izsniegtos administratīvos aktus. To var tikai tiesa. Jāatzīst, līdzīgas sūdzības saņemam arī no citu galvaspilsētas rajonu iedzīvotājiem. Taču atkarīgo vēlreiz – ja būvvalde vai kāda cita pašvaldības iestāde ir kļūdījies, to var apstrīdēt tikai tiesas ceļā. Mēs šajos gadījumos varam sniegt savu viedokli par to, vai likums pārkāpts vai nav pārkāpts. Ja ēka nav sabiedriskas nozīmes, tad savu viedokli paužam attiecīgajai pašvaldībai, kurai būtu jāizdod savs lēmums un jārikojas.

– Vai šo viedokli birojs var sniegt arī tad, ja būvniecība vēl nemaz nav sākusies?

– Birojs to var dot par jebkuru ar būvniecību saistītu stadiju un par jebkuru būvi, ja ir aizdomas par būtiskiem pārkāpumiem.

– Nu izpaužiet viedokli. Pārkāpējamo to tā ne silts, ne auksts!

– Ja valsts atjaunojusi Būvniecības valsts kontroles biroju, tad tai jārikojas tā, lai šo viedokli respektē visas par pārkāpumu atbildīgās personas. Jā, pašlaik instrumenti, kas sodīt pārkāpējus, birojam vēl nav piešķirti, tomēr tas ir tikai laika jautājums. Tāpat arī nav noteikts, ka mūsu lēmumi būtu tiesiski saistoši kādai pašvaldības iestādei. Acimredzot tas tāpēc, lai par vienu un to pašu būvprojektu vai būvdarbiem pašvaldības būvvalde neteiktu "balts", bet valsts iestāde – "melns". Tad iedzīvotāji būtu nezinā, kuram taisnība un kuram ne.

– Varbūt jūs varētu lasītājiem precīzāk paskaidrot, ko turpmāk darīs jūsu vadītais birojs – pirmos četriem gadiem likvidēt Valsts būvinspekcijas darbu turpinātājs – un ko – ieviešot pašvaldību būvvaldes?

– Ar biroja atjaunošanu ir aizpildīts tas tukšais robs, kas no valsts iestāžu puses būvniecības nozares uzraudzībā bijis līdz šim. Jā, mums ir Valsts ugunsdrošības un glābšanas dienests, Veselības inspekcija, Darba inspekcija, Valsts vides dienests. Tie visi ir iesaistīti būvniecības uzraudzībā, bet dara to no sava resora puses. Šīs iestādes nav atbildīgas par būvniecību kopumā. Līdz šim nebija koordinatora, kurš uzrauga un komandē visu valsti noteiko-

šo būvniecību. Katra manis nosauktā valsts iestāde pauž savu viedokli, kuru katrā pašvaldībā uztver un ņem vērā citādi. Bet būvniecības valsts koordinators un uzrauga trūka! "Aiz borta" palika būvju mehāniskā stiprība, vides prasības, energoefektivitāte, pēdējā laikā Eiropas jaunā prasība par ēku ilgtspējības nosacījumiem.

Tāpēc domāju, ka Būvniecības valsts kontroles birojs, kas pārzina būvniecību valsti, ir vajadzīgs. Maldīgs bija uzskats, ka nozare pati sevi regulēs un ka Valsts būvinspekcija nav vajadzīga. Iespējams, tad mēs nebutu piedzīvojuši Zolītudes tragediju.

Birojs nekonkurēs ar vietējo pašvaldību būvvaldēm un nejauksies to darbā. Vietējā būvvalde bija, ir un būs atbildīga par ikviena savas pašvaldības administratīvajā teritorijā pieteiktā būvniecības projekta īstenošanas tiesiskumu un pieņemšanu ekspluatācijā.

No 1. jūlija mūsu pienākums būs pieņemt ekspluatācijā tās ēkas un pārbūves, kurās uzturēsies vairāk par 100 cilvēkiem, kā arī tās, kuru pasūtītājs ir pašvaldība un kuru pasūtījuma līgumcena pārsniedz 1,5 miljonus eiro.

Pēc likuma biroja pienākums būs pieņemt vien nelielu daļu no tām aptuveni 8000 būvēm, kuras, spriežot pēc būvvalžu izsniegtajām būvāpļaujām, gadā tiek uzbūvētas vai pārbūvētas. Birojā esam saskaitījuši, ka šogad mums šādu objektu varētu būt kopkaitā 200. Tie ir kultūras centri un sporta zāles, veikali, biroju ēkas – visas tās, kuras paredzēts uzturēt vienlaikus vairāk par 100 cilvēkiem. Tie jāpiebilst, ka šis kritērijs, manuprāt, ir diezgan neskaids. Ja kādas ēkas projektā, piemēram, nav norādīts, ka iekšienā tur uzturēsies vairāk par 100 cilvēkiem, tad birojam tā nav jāpieņem ekspluatācijā. Kaut arī pēc lietošana mērķa ļoti zināms, ka tajā uzturēsies vairāk par 100 cilvēkiem.

Ši 100 cilvēku robeža pašlaik būtībā ir atstāta tikai attiecīgās ēkas projektētāja ziņā. Jau tagad dzirdam, ka būvvaldēs saņem pasūtītāju sagatavotos būvniecības pieņemšanas, kuros norādīts, ka ēkā uzturēsies mazāk par simtu. To acimredzot dara ar gudru ziņu, lai izvairītos no mūsu biroja kontroles.

Es uzskatu, ka birojam vispār nevajadzētu nodarboties ar ēku pieņemšanu ekspluatācijā. Ja birojs pieņems kaut vai šo nelielo daļu jaunbūvēto vai pārbūvēto ēku, visi ar būvniecību saistītie dokumenti pasūtītājam jābūtu divos eksemplāros – viens būvvaldei, otrs birojam. Ja birojs būvniecības gaitā konstatēs kļūdas kādā no būvvalde jau apstiprinātajiem projektiem, tas faktiski nozīmē, ka pašvaldība tiek nostādīta pret valsti. Tāda kārtība radīs jucekli, un iznākumā cietīs gan projekta

pasūtītājs, gan pašvaldību būvvaldes.

- Vai neiznāks ačgārnī - birojs pieņems šos pašvaldību pasūtījumus, bet pašvaldības būvvalde pieņems valsts pasūtījumus?

- Tā arī ir plānots.
- Jūs teicāt, ka ar biroja izveidošanu aizpildīts tas tukšums, kas no valsts iestāžu puses būvniecības nozares uzraudzībā bija līdz šim. Bet funkciju tukšuma jau nebija. Vai tomēr bija?

- Bija profesionālās kompetences tukšums - gan par ēku mehānisko stiprību, gan vides pieejamību, energoefektivitāti un citām pēc Eiropas standartiem būvniecībai izvirzītajām prasībām. Rīgā un citās lielākajās pilsētās, kur būvniecības speciālistu pietika, to tā neizjuta. Bet mazo novadu pašvaldību būvvaldēs tas bija skaidri jūtams.

Labākais variants būtu tāds, ka esam iestāde, kurā ir pilnīga informācija par visu valsti notiekošo būvniecību. Īpašu uzmanību pievēršot III grupas būvēm, kuras ir sabiedriski nozīmīgas, kā tas bija Valsts būvinspekcijas laikā. Mūsu uzdevums būtu uz riskiem balstītas metodoloģijas pamata izvēlēties būvobjektu, kur pārbaudām, vai celtniecība atbilst visiem būvnormatīviem. Pēc tam iesniedzam atzinumu vietējās pašvaldības būvvaldei. Ja tas ir negatīvs, tad būvvalde nedrīkst pieņemt jaunbūvi ekspluatācijā. Šī kārtība jau ir sekmīgi ieviesta Igaunijā. Turklāt tā valstij izmaksātu lētāk, nekā pēc kārtas pārbaudot visus būvobjektus. Lidzīgi darbojas, piemēram, Valsts ieņēmumu dienests. Tas jau nepārbauda katru uzņēmumu. Bet ikviens uzņēmējs tomēr reķinās, ka jebkurā brīdī arī viņu var pārbaudīt.

- Vai tas nozīmē, ka jau rakstāt jaunus Ministru kabineta noteikumus vai likuma grozījumus?

- Nē. Pašlaik esam devuši savus priekšlikumus ministrijai, tomēr, manuprāt, trūkst vēlēšanās vai izpratnes kaut ko mainīt būvniecības regulējumā pēc būtības. Tā vietā mēģina piedāvāt tos pašus vecos risinājumus jaunā iepakojumā. Tāpat Saeimas parlamentārājam komisijai Zolitūdes traģēdijas sakarā esam norādījuši, ka birojam uzticētie pienākumi ir neskaidri. Arī par ekspluatācijas prasībām Būvniecības likumā ir pateikts nepietiekami. Tur par to ir tikai viens pants. Bet ēku ekspluatācijas lauks ir milzīgs, ievērojami plašāks nekā pašu ēku būvniecība.

- Vai nepieļaujiet, ka Zolitūdes traģēdijas cēlonis varētu būt ne tikai pavirša celtniecība, bet arī ēkas ekspluatācija?

- Pieļauju, protams. Bet nevajadzētu gan iedomāties, ka ar valsts uzraudzības biroja izveidošanu viss būs kārtībā. Tā nebūs!

Joprojām, piemēram, nav atbildes uz jautājumu, kurš ir kopumā atbildīgais par kāda būvobjekta būvniecību. Pasūtītājs vai būvnieks? Piemēram, citās Eiropas valstīs ēkas projektētājs un ēkas būvnieks - ģenerāluzņēmējs

pirms nodošanas ekspluatācijā ar saviem parakstiem apliecina, ka būve atbilst normatīviem. Savukārt Latvija valda pilnīgi ačgārna sistēma - saistību raksti tiek pieprasīti pirms konkrētā objekta būvniecības sākšanas. Un tos paraksta nevis tie, kuri saņem naudu no pasūtītāja, bet tie, kuri tiek norīkoti darbu izpildē. Turklāt, nododot objektu ekspluatācijā, pasūtītājam tiek prasīts apliecinājums, ka būve atbilst normatīviem.

- Varbūt jāvērsas pret ģenerāluzņēmējiem, kuri būvlaukumā piesaista pārāk daudz apakšuzņēmēju, tādējādi saskaldot atbildību?

- Vai vajadzētu saīsināt apakšuzņēmēju ķēdes, par to neesmu pārliecināts. Apakšuzņēmēju ķēdes ir visās pasaules valstīs, turklāt strādā sekmīgi. Bet tur, iekams ar kādu slēdz līgumu, ģenerāluzņēmējs vispirms noskaidro: kāda ir viņa pieredze un reputācija; kā viņš maksājis nodokļus; kādas algas maksājis strādājošajiem. Pajautājiet to Latvijas būvniekiem, kuri strādā pie ģenerāluzņēmējiem citās valstīs. Savukārt atbildība ir skaidri noteikta un visiem zināma - par kārtību būvlaukumā un par uzcelto ēku atbild tikai un vienīgi ģenerāluzņēmējs. Mums pagaidām tā nav, un tas ir pats lielākais trūkums. Ja mums kādā būvlaukumā kaut kas atgadās - cits uz citu rāda ar pirkstu, noveļot vainu no sevis.

- Kā no 1. jūlija spēsiet izkontrolēt to, ko pašlaik bieži nespēj būvuzraugs? Vai būs mērinstrumenti, ar ko pārbaudīt ēku izturi, lietoto būvmateriālu atbilstību un atklāt pārkāpumus?

- Pašlaik mēs esam būvdarbu kontroles mērinstrumentu iegādes stadijā. Apsveram, kuri būtu paši vajadzīgākie. Izvēles iespējas ir ārkārtīgi plašas. Tomēr jāatzīst, ka pagaidām finanšu resursi mums ir ļoti ierobežoti. Plānojam, ka šogad iegādāsimies pirmo partiju pašu nepieciešamāko instrumentu, piemēram, dažādas optiskās mērierīces darbam grūti pieejamās vietās, dažādu būvmateriālu fizikālo un ķīmisko īpašību noteikšanas mērlīdzekļus. Piemēram, būs ierīce, ko tautā sauc par "čūskas acīm". Ar šo videoreģistrātoru var pārbaudīt visas tās vietas, kurās cilvēks nevar piekļūt.

Esmu pārliecināts - tiklīdz mūsu rīcībā būs mērierīces, ar ko kontrolēt, arī būvdarbu izpildītāji un būvuzraugi paši gādās, lai varētu veikt mērījumus pirms mūsu ierašanās un lai nepieļautu kļūdas būvlaukumā.

- Vai, jūsuprāt, vajadzīgas trīsdimensiju modeļošanas programmas, ar kuru palīdzību var ieiet projekta digitālajā versijā?

- Pāreja uz tā saukto būvniecības modeļošanas sistēmu ir ļoti nepieciešama. Īpaši tā būtu vajadzīga visām sabiedriskās nozīmes ēkām. Un domāju, ka tas nav kaut kāds sapnis, kuru Latvijā varētu īstenot tālā nākotnē.

Satik

Leģionārs Jānis Pakārkklis pēc 70 gadiem apciemo mājas, kuras saimnieki viņam palīdzēja 1944. gadā.

ARTIS DRĒZIŅŠ

"Mans tēvs, "Latvija: Avīzes" abonents Jānis Pakārkklis ir norunājis tikšanās ar Maigu. Meiteni, kas pirms 70 gadiem dzīvojis mājās, kuras saimnieki deva tēvam patvērumu un maizi 1944. gada rudenī, dienas mēnesus slēpjotie mežā un purvā. Šā gada pavasarī bijām abi ar tēvu aizbraukuši paskatīties, vai tajās mājās Jaunmārupē kādā vēl dzīvo, un sastapām sirmu kundzi Maigu, kas, pateikties uz tēva jaunības bildi - leģionāru cepurīte uzreiz pateica: Jānis! Likā neticami, ka pirms tik daudz gadiem notikušai: vēl atmiņā. Tēvam tad bija 20 gadu, Maigai 12. Tagad tēvam ir jau 91, un man liekas, ka pēdējo dienu vājum: atkāpjas, lai sagaidītu šo tikšanos. Tēvs zvanija, la apsveiktu Maigu vārda dienā, un nākamajā dienā jai brauksim ciemos ar torti. Tēvs gribētu aizvest visas: pasaulas gardumus, kādu tik varētu iedomāties, kā pateicību par glābšanu jaunībā un ilgo nesatīkšanos. Šādu vēstuli saņēma "LA redakcija no Rutas Stiebrīņas. Ar viņas laipnu piekrišanu devos līdzī, lai redzētu vēsturisko mirkli.

1944. gads bija laiks, kad hitleriskās Vācijas kara spēks Latvijas teritorijā atkāpās komunistiskās PSR ofensīvas priekšā. Divdesmit gadus vecais Jānis Pakārkklis bija iesaukts latviešu leģionā, izgājis mācības kaujās gan vēl nebija piedalījies. Dienēja par šofermaizes piegādes vienību kas kopā ar citām tovas atradās Rīgā, Imantā. "15. augustā saņēmām pavēli gatavoties kuģojumam uz Vāciju. Mēs, kādi 80 vīri nolēmām, ka tas ir neprāts bijām dzirdējuši, cik daudz kuģu pretinieki ir nogremdējis, un nolēmām nākamajā dienā pamukt uz Cenu tīrli. Ēst kaut ko vajadzēja un tuvējo māju iedzīvotāji jau palīdzību neliedza," atceras Jānis. Viena no šīm mājām pie paša purva bij "Adieni".

"Es tolaik biju tikai 16 gadus vecs skulķis. Vairāk tika skatījies. Pirmajā dienā tēvs savārija karavīriem lielu katlu ar cūku pupām. Vēl cākais brālis gāja ganos, un tēvs viņam deva līdzī ēdmo, ko bēgļiem atstāt norūnātā vietā," atceras Maigadiene, kura, neraugoties uz pagājušiem 70 gadiem, jani vēl tagad pazina.

Pa purvu un tuvāko apkārtni bēgļi dzīvojušies dienas mēnesus. Vācieši viņu nemeclēja: baidījūšies līt purvā, domā Maiga. Viņier bija arī citas problēmas, k risināt. Kad purvā nogāzās šīs divas krievu lidmašīnas: kuru piloti izlēkuši ar izpletņiem, tad gan gājuši to